

PODROBNÁ INFORMACE K ROZDĚLENÍ STÁTNÍHO PODNIKU

I. Cíle a záměr

Legitimním strategickým záměrem každého státu je zabezpečit nezávislé, bezpečné a spolehlivé fungování svých informačních a komunikačních systémů (dále jen „ICT“) jak v oblasti běžného provozu, tak také při zajištění jejich dalšího rozvoje. Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) jako ústřední orgán státní správy odpovídající za oblast eGovernmentu a ICT zřídilo za účelem zajištění provozu a dalšího rozvoje svých klíčových ICT systémů na základě usnesení vlády ze dne 4. dubna 2012 č. 224 tzv. Odštěpný závod ICT služby (dále jen „OZ ICT“) v rámci existujícího státního podniku Česká pošta, s.p.¹

Více než tříleté období činnosti OZ ICT prokázalo potřebnost existence samostatného státního subjektu provozujícího klíčovou komunikační infrastrukturu MV a složek Integrovaného záchranného systému. Právní forma odštěpného závodu byla v roce 2012 zvolena po konzultaci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže jako dočasné řešení pro zabránění potenciální veřejné podpory a křížového financování mezi komerčními aktivitami České pošty, s.p. na volném trhu a specifickou činností OZ ICT vůči státní správě dle usnesení vlády ze dne 4. dubna 2012 č. 224. OZ ICT do současnosti dosáhl takové stability, že nazrál čas na dokončení procesu jeho osamostatnění také v právní oblasti. Obdobně bylo Ministerstvem financí ČR (dále jen „MF“) realizováno odštěpení Státní pokladny Centra sdílených služeb od Státní tiskárny cenin, s. p., do formy samostatného státního podniku k 1. lednu 2015.

Cílem tohoto návrhu, který je předkládán vládě k rozhodnutí, je odštěpení již dnes existujícího OZ ICT fungujícího v rámci státního podniku Česká pošta, s. p. se současným sloučením odštěpeného OZ ICT s nově vzniklým státním podnikem

¹ Na základě usnesení vlády č. 224/2012 k Informaci o zajištění vybraných služeb informačních a komunikačních technologií využívaných státní správou došlo ke změně zakládací listiny České pošty, s. p. a v souladu s právním řádem ČR došlo k založení Odštěpného závodu ICT služby zřízeného ke dni 1. května 2012 v rámci České pošty, s. p.

Národní agentura pro komunikační a informační technologie, s. p. (dále též „NAKIT“). Tímto sloučením budou rozšířeny činnosti NAKIT o již existující činnosti OZ ICT a vznikne tak státní podnik schopný poskytovat široké spektrum ICT služeb organizačním složkám státu a státním organizacím v souladu s platnou legislativou.

V této souvislosti se předkladatel rovněž inspiroval zahraničními vzory existujících státních agentur a státních společností v zemích EU poskytujících ICT služby státním orgánům jako je Agentura Statens IT v Dánsku, Bundesrechen Zentrum v Rakousku, Agentura Logius v Nizozemí, Datacentrum Bratislava, IT-Zentrum Bund na federální úrovni Spolkové republiky německo, nebo státní ICT agentury v jednotlivých německých spolkových zemích.

Sloučením NAKIT a OZ ICT vznikne subjekt pod přímou kontrolou MV, jehož náplní bude zajišťování a poskytování jednotných ICT služeb na níže uvedených principech:

- služby budou poskytovány na základě výjimky z působnosti zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“), uvedené v ustanovení § 18 odst. 1 písm. e) tohoto zákona; po nabytí účinnosti nového zákona o zadávání veřejných zakázek dle § 11 a § 12, při současném zachování principu ekonomické výhodnosti, která byla prokázána a podložena nezávislými znaleckými posudky na již poskytované služby OZ ICT, č. 2-2/2015, jakož i analýzou odboru Hlavního architekta eGovernmentu MV,
- primárně budou služby poskytovány resortu MV a jemu podřízeným složkám a organizacím, a to vždy v souladu s platným zákonem o zadávání veřejných zakázek, přičemž min. 80 % celkové činnosti NAKITu bude prováděno při plnění úkolů, které mu byly svěřeny ovládajícím veřejným zadavatelem, tj. MV nebo jinými právníckými osobami, jež uvedený veřejný zadavatel ovládá,
- vůči dalším subjektům státní správy bude státní podnik poskytovat služby na dobrovolném základě, v takovém případě bude v rámci organizační struktury státního podniku provedena odpovídající organizační změna v oblasti zajištění společného ovládání v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek; využívání služeb transformovaného státního podniku přitom

představuje pro další orgány státní správy vždy jen fakultativní možnost, tj. i nadále budou mít tyto subjekty možnost zabezpečit si ICT služby samostatně cestou zadávacích řízení na volném trhu.

Při poskytování uvedených služeb ICT pro oblast státní správy není cílem předkladatele omezení trhu s ICT službami, ale zvýšení efektivity při užití veřejných prostředků a zvýšení míry kontroly státu nad technickými aspekty realizace veřejného zájmu (státní podnik je pod přímou veřejnou kontrolou, a to jednak prostřednictvím přímé účasti státu na jeho řízení a dále pak prostřednictvím kontrolních institutů, jakými jsou právo na informace, finanční kontrola, činnost kontrolních orgánů apod.). Účast na takovém způsobu poskytování ICT služeb bude záviset na rozhodnutí jednotlivých orgánů veřejné správy, bude dobrovolná, doporučující a ekonomicky výhodná, kdy značné úspory výdajů státního rozpočtu mohou být také generovány z rozsahu, neboť při velkoobjemovém pořizování a následné správě technologií mohou tyto být alokovány a využívány výrazně efektivněji než u individuálně pořizovaných technologií jednotlivých subjektů státní správy. Současně tím může být dosaženo i dalších žádoucích synergických efektů (kultivace a standardizace řešení ve státní správě apod.).

II. Návrh a právní rámec řešení

MV obdobně jako již v případě realizovaného rozdělení Státní tiskárny cenin, s.p. na dva samostatné podniky cestou odštěpení její ICT části navrhuje realizovat osamostatnění OZ ICT obdobným způsobem (viz usnesení vlády ČR ze dne 20. října 2014 č. 854).

MV obdobně jako MF zvažovalo různé varianty podoby útvaru zajišťujícího služby ICT, a to:

- rozdělení České pošty, s.p. rozštěpením na dva samostatné subjekty a v případě novelizace zákona o státním podniku eventuálně odštěpením OZ ICT coby vymezené části státního podniku do samostatné, právně subjektivní entity nového státního podniku;
- postupný převod činností OZ ICT na paralelně zřízený subjekt;

- založení akciové společnosti, jíž by byl majetek státu obsažený v OZ ICT svěřen postupem dle privatizačního zákona.

Vyhodnocením jednotlivých variant MV dospělo k tomu, že:

- varianta rozdělení rozštěpením je problematická jak právně (a to nejen nikoliv v kontextu zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku (dále jen „zákon o státním podniku“) a obecných právních předpisů, neboť dochází k úplnému zániku původní právní osobnosti České pošty, s.p. tak i ekonomicky, technicky a administrativně (se zánikem právní osobnosti České pošty, s.p. by byly spojeny transakční náklady v odhadovaném rámci několika desítek milionů korun);
- varianta založení akciové společnosti byla opuštěna z důvodu složitého postupu podle privatizačního zákona, nutnost obsáhlých majetkových dispozic s majetkem tvořícím účelně propojené výrobní faktory sloužící existujícímu a funkčnímu OZ ICT;
- varianta postupného převodu činností OZ ICT na paralelně zřízený subjekt (např. NAKIT, s.p. anebo jinou organizaci) s sebou nese určitá rizika právní spojená s nutností dispozice s hmotným majetkem svěřeným OZ ICT a s celkově vyšší složitostí převodní procedury, nicméně byla by ekonomicky, technicky i administrativně proveditelná;

Na základě posouzení všech variant a současně s přihlédnutím k právnímu stavu po novelizaci zákona o státním podniku účinné od 1. ledna 2016 (viz níže) lze jednoznačně konstatovat, že z hlediska právního, administrativního, technického a ekonomického je nejvhodnější variantou rozdělení podniku odštěpením s přechodem části jmění podniku na existující podnik, tj. oddělení OZ ICT formou odštěpení tak, že existující Česká pošta, s.p. zůstane zachována, odštěpený OZ ICT bude sloučen s existujícím státním podnikem, Národní agenturou pro komunikační a informační technologie s.p., do které bude kompletně převeden dnešní OZ ICT včetně činností, dodavatelských smluv a zaměstnanců.

Vzhledem k tomu, že již dnes jsou po věcné, personální, materiální, finanční, organizační a funkční stránce činnosti OZ ICT odděleny od ostatních činností České

pošty, s.p., nebude mít odštěpení OZ ICT negativní dopad na činnosti České pošty, s.p., ani po věcné ani po finanční stránce. V důsledku odštěpení OZ ICT dojde ke snížení výsledku hospodaření České pošty, s.p. tím, že poklesne celková výše výnosů České pošty s.p. a současně s tím poklesne odpovídající výše nákladů. Na základě principu separace však ani dnes nesmí Česká pošta s.p. využívat a nakládat s částí hospodářského výsledku vzniklého na základě činnosti OZ ICT.

K realizaci odštěpení OZ ICT dojde na základě úpravy obsažené v novele zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku (dále jen „zákon o státním podniku“), která nabyla platnosti dne 7. prosince 2015 publikací ve sbírce zákonů pod č. 319/2015 Sb. a účinnosti dne 1. ledna 2016, a v § 7 se zakotvuje možnost rozdělení podniku odštěpením s přechodem části jmění rozdělovaného podniku na existující podnik. Rozdělení státního podniku odštěpením za současného sloučení je postup, kdy se původní státní podnik neruší ani nezaniká, ale vyčleněná část jeho práv a povinností přechází na existující nebo nově založenou nástupnickou osobu. Tento záměr je plně slučitelný se zákonem o státním podniku a dalšími právními předpisy zejména ustanovením § 179 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku veřejným zájmem, principy dobré správy a procesní ekonomii veřejné správy.

III. Identifikace státního podniku

V rámci odštěpení již dnes existujícího OZ ICT fungujícího v rámci státního podniku Česká pošta, s.p. dojde současně s jeho odštěpením k jeho sloučení s NAKITem. OZ ICT se začlení do organizační struktury NAKITu. Sídlo podniku, který vznikne sloučením OZ ICT s NAKITem bude na adrese Kodaňská 1441/46, Praha 10, kde aktuálně sídlí NAKIT.

Hlavním předmětem podnikání odštěpeného OZ ICT budou zejména následující činnosti:

- A. výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona,

- B. dodávka, rozvoj a provoz systémů informačních a komunikačních technologií a souvisejících služeb, včetně infrastruktury, která se využívá při plnění úkolů státní (veřejné) správy,
- C. provoz, podpora a rozvoj kritické komunikační infrastruktury státu, včetně CMS zejména dle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů a zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů;
- D. provoz, dodávka a rozvoj systémů informačních a komunikačních technologií, které nakládají s citlivými daty nebo utajovanými informacemi, včetně datových registrů a datových skladů;
- E. poskytování služeb centrálního nákupního místa pro orgány státní (veřejné) správy.

Jedná se o činnosti již dnes vykonávané ze strany OZ ICT v souladu se zakládací listinou České pošty, s.p., které jsou rovněž vymezené v předmětu podnikání OZ ICT v obchodním rejstříku. Odštěpený OZ ICT bude doplňovat další aktivity a činnosti již vykonávané NAKIT v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 21. 12.2015 č. 1065:

- Mapování síťové a související infrastruktury ve vlastnictví veřejnoprávních subjektů spolu s analýzou stávajících a budoucích komunikačních potřeb a poptávky po službách neveřejných sítí ze strany veřejnoprávních subjektů. Součástí této liniové činnosti bude rovněž vybudování a provozování zabezpečeného geoinformačního systému obsahujícího informace o infrastruktuře neveřejných sítí.
- Strategická podpora rozvoje neveřejné síťové a související infrastruktury a služeb neveřejných sítí pro veřejnoprávní subjekty zahrnující tvorbu, implementaci a aplikaci strategie pro funkční, organizační, architektonický a technický rozvoj neveřejných sítí pro veřejnoprávní subjekty, jakož i přípravu doporučení a metodik pro realizaci synergických efektů při výstavbě neveřejných sítí. Součástí této činnosti je rovněž identifikace a implementace vhodných bezpečnostních opatření do architektury neveřejných sítí a služeb.
- Koordinace výstavby neveřejných sítí v gesci Ministerstva vnitra.

- Mapování dostupnosti a využitelnosti investičních prostředků pro rozvoj neveřejných sítí včetně analýzy plánovaných investičních akcí vhodných pro souběžnou realizaci veřejné sítě a související infrastruktury.

NAKIT je specializovanou odbornou organizací MV v právní formě státního podniku, zajišťující pro MV a další veřejnoprávní subjekty na nikoliv povinné bázi služby mapování, monitoringu, analýz a plánování veřejné komunikační (síťové) infrastruktury ve vlastnictví státu, vytvoření a průběžnou aktualizaci strategie rozvoje veřejných sítí a poskytující pro tyto činnosti odpovídající ekonomické, organizační a personální zázemí, které zajistí výkon zmiňovaných činností zkušenými odborníky s dlouholetou prací v této oblasti. NAKIT bude provádět pouze úkoly a poskytovat komplexní služby důležité pro zachování základních funkcí státu, ochranu kritické, významné a důležité infrastruktury, kde převažují bezpečnostní zájmy státu nad zájmem čistě ekonomickým. Vykonáváním těchto činností NAKITem nedojde k narušení tržního prostředí.

Popsaný předmět činnosti se rovněž vhodně doplňuje s činnostmi Státní pokladny Centra sdílených služeb (SPCSS), která poskytuje primárně služby datového centra a provoz HW platform. Tyto činnosti SPCSS nebudou předmětem aktivit odštěpeného OZ ICT.

Předpokládá se, že sloučením z OZ ICT na NAKIT bezúplatně přejde obchodní majetek ve výši cca 610 000 tis. Kč, výše kmenového jmění NAKIT po sloučení s OZ bude činit 200 000 tis. Kč. Minimální výše kmenového jmění, které bude NAKIT povinen zachovat, bude činit 20 000 tis. Kč. K 31. 12. 2015 činil obchodní majetek (aktiva) OZ ICT částku ve výši 610 449 tis. Kč. Z této částky tvořila stálá aktiva 33 370 tis. Kč, která představují movitý majetek OZ ICT ve formě zejména ICT vybavení (HW a SW). Dále bylo v aktivech OZ ICT obsaženo časové rozlišení aktiv a oběžná aktiva ve výši 577 079 tis. Kč., kdy součástí oběžných aktiv jsou zásoby, krátkodobý finanční majetek, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky. Jedná se o data z auditované roční účetní závěrky k 31. 12. 2015. Z OZ ICT na NAKIT nepřejdou žádné dluhy po splatnosti. Uvedené částky budou aktualizovány ke dni předcházejícímu rozhodnému dni při účetní závěrce k datu odštěpení.

Nepředpokládá se, že bude využit institut tzv. určeného majetku, protože OZ ICT nedisponuje žádným nemovitým majetkem státu. Konkrétní a přesné ocenění majetku bude stanoveno v souladu s ustanovením § 4 odst. 3 písm. e) zákona o státním podniku. Dále se předpokládá, že k datu odštěpení a sloučení státního podniku bude zákonný rezervní fond činit 10 % kmenového jmění a rovněž ke stejnému datu dojde k vytvoření statutárních a ostatních fondů (FKSP).

Odštěpený OZ ICT se včlení do organizační struktury NAKIT, která je součástí tohoto materiálu. Orgány budou tvořeny ředitelem, jako statutárním orgánem, a dozorčí radou, jako kontrolním orgánem.

MV jako zakladatel státního podniku zajistí informování odborového orgánu v souladu s ustanovením § 7 odst. 5 zákona o státním podniku. Dále bude dodržen postup v souladu s ustanovením § 180 občanského zákoníku a § 339 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, tak aby došlo k řádnému převedení pracovních míst z OZ ICT na nástupnický státní podnik. Do nástupnického státního podniku budou převedeni všichni zaměstnanci OZ ICT v pracovním poměru k datu odštěpení, ke dni 31. 12. 2015 se jedná o 455 zaměstnanců (z toho 368 na hlavní pracovní poměr).

IV. Dopady na veřejné rozpočty

Realizace výše uvedených opatření si nevyžádá dodatečné náklady ze strany státního rozpočtu. Náklady spojené s odštěpením OZ ICT budou hrazeny z běžného rozpočtu OZ ICT. Náklady na transformaci v odhadované výši do 5 mil. Kč budou plně pokryty z rozpočtu OZ ICT včetně všech souvisejících administrativních výdajů.

